

İş Birliğine Dayalı Öğrenmenin Faydaları

Sınıf ortamı, öğrencilerin, çoğu hayat becerisini ilk defa deneyimlediği yerdir. Bu nedenle de öğretmenler, öğrencilerin birbirleriyle iş birliği yapacağı, sorumluluklarını paylaşacağı, sorun çözeceği ve çatışmaları kontrol edeceği fırsatlar yaratmaya çalışmalıdır.

Bu fırsatlar, öğrencilerin bireysel hatta bazen birbirine rakip olarak çalıştığı bireysel ve geleneksel öğrenme yöntemlerinden farklı olarak, **iş birliğine dayalı öğrenme yönteminde bulunabilir.** İş birliğine dayalı öğrenme aktiviteleri, öğrencilerin küçük gruplar halinde birlikte çalışarak bir projeyi veya etkinliği tamamlamalarını; **başarılı olmak için birbirlerine yardım etmelerini ve bir ekip olarak faaliyet göstermelerini** gerektirir.

Yazar ve araştırmacı Robert Slavin, A Practical Guide to Cooperative Learning (İş Birliğine Dayalı Öğrenme Rehberi) adlı kitabında iş birliğine dayalı öğrenmeye ilişkin **67 araştırmayı** değerlendiriyor. Değerlendirme sonucu Slavin, **iş birliğine dayalı öğrenmeyi uygulayan sınıfların yüzde 61'inin geleneksel sınıflara oranla çok daha yüksek test puanları elde ettiğini buldu.**

Yapboz yöntemi

İş birliğine dayalı öğrenmenin uygulandığı en popüler etkinliklerden biri yapboz yöntemidir. Bu metodun adımlarını aşağıda sıraladık:

- Ders konularını parçalara bölün. (Yaklaşık kaç parçaya böleceğinize sınıfınızdaki toplam öğrenci sayısını beşe bölerek karar verebilirsiniz.)
- Öğrencileri beş kişilik gruplara ayırın. Her grup için bir lider seçin ya da öğrencilere seçtirin. Bu gruplara "uzman gruplar" deniyor.
- Her gruba böldüğünüz ders konularından birini verin. Aynı uzman gruptaki öğrencilerin her biri aynı konuya çalışıyor olmalı.
- Bir sonraki adım için öğrencilerinizin bireysel mi yoksa birlikte mi çalışmalarını istediğinize karar verin.
- Gruplara konularını kavrayabilmeleri için yaklaşık on dakika zaman tanıyın. Sürenin sonunda kendilerinden ve konularından emin olmalılar.
- Öğrencileri, her uzman gruptan bir kişi içeren farklı gruplara ayırın. Bu gruplara "yapboz gruplar" deniyor.

- Her bir "uzmanın" diğer yapboz grup üyelerine konusuyla ilgili bilgi vermesine yönelik temel kuralları belirleyin.
- Her öğrenci için, yapboz gruplarından aldığı uzman bilgilerini kaydetmek için kullanabileceği bir grafik düzenleyici hazırlayın.
- Yapboz gruplarındaki öğrenciler dersin tüm konularını sınıf arkadaşları aracılığıyla öğrenmekten sorumludur. Konuları anlayıp anlamadıklarını öğrenmek için değerlendirme kartları kullanabilirsiniz.

Öğrenciler bununla uğraşırken sınıf dolaşarak herkesin görevini doğru bir şekilde yaptığından emin olun. Anlayıp anlamadıklarını kontrol edin ve zorlandıklarını fark ederseniz müdahale edin.

İş birliğine dayalı öğrenmenin önemi

Öğrencilerin iş birliğine dayalı öğrenmeden ne gibi faydalar elde ettiklerini merak ediyor olabilirsiniz. Bu öğrenme türünün öğrencilere sağladığı yararlar saymakla bitmiyor. İş birliğine dayalı öğrenme, çocuklara birçok sosyal ve duygusal beceriyi öğretiyor. Bunun yanı sıra, **öğrencilere birbirlerinden öğrenme fırsatı tanıyor. Araştırmalar, öğrencilerin kavramları ve fikirleri birbirine açıkladıkları akran öğreniminin, anlamayı önemli ölçüde geliştirme potansiyeline sahip olduğunu gösteriyor.**

Kısacası, iş birliğine dayalı öğrenme, öğrencilere diğer öğrenme metotlarının sağlayamadığı önemli deneyim fırsatları tanıyor. Aşağıdaki maddeler, düzenli ve etkili iş birliğine dayalı öğrenme sonucu gelişen becerilerden yalnızca birkaçı...

1 – Liderlik

İş birliğine dayalı bir öğrenme grubunun başarılı olması için gruptaki bireylerin liderlik becerileri sergilemeleri gerekir. Bu olmadığı sürece grup, bir öğretmenin yardımı olmadan ilerleyemez.

İş birliğine dayalı öğrenme yöntemi sayesinde öğretilen ve uygulanabilen liderlik becerileri şunları içeriyor:

- Görev dağılımı/devri yapabilme
- İşleri organize edebilme
- Diğer insanları destekleyebilme
- Hedeflere ulaşılmasını sağlama

Doğuştan lider ruhlu kişiler küçük gruplarda hızla ön plana çıkmayı başarırlar, ancak çoğu öğrenci liderlik etme eğiliminde olmayacaktır. Tüm öğrencilerin yönetme deneyimi elde etmesine yardımcı olmak için her grup üyesine farklı yönetici roller atayın.

2 – Takım çalışması

Ekip olarak birlikte çalışan öğrenciler ortak bir amacı paylaşırlar: Ortaya başarılı bir proje çıkarmak. Bu ancak tüm grubun ortak çabaları ile gerçekleşebilir. Ortak bir amaç doğrultusunda takım olarak çalışma becerisi, özellikle de mesleki kariyer açısından gerçek hayatta önemi yadsınamayacak bir beceridir.

İş birliğine dayalı öğrenme aktivitelerinin hepsi, öğrencilerin takımlar halinde çalışmalarına olanak sağlar. Microsoft'un kurucu ortağı Bill Gates'in dediği gibi, "**Takımlar aynı amaç birliğiyle hareket edebilmeli ve iyi motive olmuş bir birey gibi odaklanabilmeliler.**" Takım çalışmasını geliştiren egzersizler, birlikte daha fazla şey başarımlarını sağlamak için öğrencilere birbirlerine güvenmeyi öğretir.

3 – İletişim

Etkili takım çalışması, iyi iletişim ve bağlılık becerileri gerektirir. İş birliğine dayalı bir öğrenme grubundaki herkesin, işlerin yolunda gitmesi için birbiriyle verimli bir şekilde iletişim kurabiliyor olması gerekir.

Bu beceriler her zaman doğal olarak gelişmedikleri için, öğrenciler tarafından uygulanmaya başlamadan önce **bir öğretmen tarafından öğretilmeli ve modellenmeli.** Öğrencilere kendilerinden emin bir şekilde paylaşmayı, dikkatlice dinlemeyi ve açık konuşmayı öğreterek takım arkadaşlarının fikirlerini önemsemelerini ve kendi çalışmalarının kalitesine önem vermelerini öğretebiliriz.

4 – Çatışmayı yönetme

Her grup ortamında çatışmalar çıkabilir. Bu anlaşmazlıklar bazen küçük olaylardan kaynaklanır ve kolayca hallolur, ancak diğer zamanlarda doğru hamlelerle müdahale edilmediği takdirde grubun dinamiklerini bozabilir. Öğretmen olarak müdahale etmeden önce, **öğrencilere problemlerini kendi başlarına çözmeye çalışmaları için gerekli zamanı ve alanı tanıyın.**

Bununla birlikte, **iş birliğine dayalı öğrenme sırasında sınıfınızı sürekli gözlemleyin.** Öğrenciler kendi başlarına karar vermeyi çabucak öğrenirler, ancak fazla uyuşmazlık olması durumunda bunu yapamazlar. Öğrencilere, aralarında anlaşmazlıklar çıktığında işleri nasıl **birlikte yoluna koyabileceklerini** öğretin.

5 – Karar verme

İş birliğine dayalı bir ortamda verilecek çok karar vardır. Öğrencileri, ortak kararlar almaları için **bir takım olarak düşünmeye teşvik edin.** İşe önce gruplarına bir isim bulmalarını isteyerek başlayabilirsiniz. Ardından kendi aralarında görev dağılımı yapmalarını talep edebilirsiniz.

İş birliğine dayalı öğrenme grubunda her öğrencinin kendine ait sorumlulukları olduğundan emin olun. Liderlik becerisinde olduğu gibi, karar verme becerisi de öğrenciler düzenli olarak pratik yapmadığı sürece gelişemez.

Genelde, grup liderleri aynı zamanda en çok karar alan grup üyesidir. Bunu önlemeniz gerekirse, öğrencilerin gruplarına sundukları kararları kaydetmelerini isteyin ve her bir öğrenci için karar verme limiti belirleyin.